

Zbirka varnostnih listov

Cilj tega dokumenta je na preprost način razložiti glavna načela in obveznosti v zvezi s pripravo in predložitvijo varnostnih listov v skladu z uredbo REACH.

Različica 2.0
December 2015

PRAVNO OBVESTILO

Namen tega dokumenta je pomagati uporabnikom pri izpolnjevanju obveznosti iz uredbe REACH. Vendar uporabnike opozarjamo, da je besedilo uredbe REACH edini verodostojni pravni referenčni dokument in da informacije v tem dokumentu niso pravni nasveti. Za uporabo informacij je odgovoren izključno uporabnik. Evropska agencija za kemikalije ne prevzema nobene odgovornosti za uporabo informacij iz tega dokumenta.

Referenčna št.: ED-04-15-643-SL-N
ISBN: 978-92-9247-573-4
Datum objave: December 2015
Jezik: SL

Evropska agencija za kemikalije (ECHA) pripravlja niz „poenostavljenih“ različic smernic v zvezi z uredbo REACH, da bi bile ustrezne smernice o uredbi REACH, ki jih je že objavila, dostopnejše industriji. Ti dokumenti so kratki povzetki in kot taki ne morejo vsebovati vseh podrobnosti, ki so navedene v celotnih smernicah. Zato vam v primeru negotovosti priporočamo, da dodatne informacije poiščete v celotnih smernicah.

To je delovni prevod dokumenta, ki je bil v izvirniku objavljen v angleščini. Izvirni dokument je na voljo na spletni strani ECHA.

© Evropska agencija za kemikalije, 2015

Če imate v zvezi s tem dokumentom vprašanja ali pripombe, jih pošljite na obrazcu za povratne informacije v zvezi s smernicami (navedite sklic dokumenta, datum izdaje, poglavje in/ali stran dokumenta, na katero se nanaša vaša pripomba). Obrazec za povratne informacije v zvezi s smernicami je na voljo v oddelku „Podpora“ na spletišču agencije ECHA na naslednjem naslovu:

comments.echa.europa.eu/comments/cms/FeedbackGuidance.aspx.

Evropska agencija za kemikalije

Poštni naslov: P.O. Box 400, FI-00121 Helsinki, Finska
Naslov za obiskovalce: Annankatu 18, Helsinki, Finska

Različica	Spremembe	Datum
Različica 1.0	Prva objava.	December 2013
Različica 2.0	Posodobitev po posodobitvi prvotnih smernic v različico 3.0. Te smernice so omejene na naslednje posodobitve: (1) Dopolnitev poglavja 1 s sklicevanjem na Uredbo Komisije (EU) 2015/830. (2) Posodobitev poglavij 2.1 in 5 z informacijami o prehodnem obdobju v skladu z Uredbo Komisije (EU) 2015/830. (3) V poglavju 2.3 izbris sklicevanja na pregled sprememb, ki jih prinaša uredba REACH, ki je bil izbrisan iz prvotnih smernic. (4) V poglavju 3.1 izbris sklicevanja na Direktivo o nevarnih pripravkih glede zmesi. (5) V poglavju 6 posodobitev virov za nadaljnje smernice.	December 2015

Kazalo

1. UVOD	5
2. OSNOVNE INFORMACIJE	6
2.1 Varnostni list (VL).....	6
2.2 Kdo mora pripraviti varnostni list?	6
2.3 Varnostni listi in uredba REACH	7
3. ZA KATERE PROIZVODE JE POTREBEN VARNOSTNI LIST?	7
3.1 Obvezna predložitev varnostnega lista brez predhodne zahteve.....	7
3.2 Obvezna predložitev varnostnega lista na zahtevo	7
3.3 Informacije, ki jih je treba predložiti širši javnosti.....	8
3.4 Proizvodi, za katere varnostni list ni potreben	8
4. KDAJ IN KAKO JE TREBA PREDLOŽITI VARNOSTNI LIST?	8
5. KATERE INFORMACIJE JE TREBA VKLJUČITI V VARNOSTNI LIST?	8
5.1 Vključevanje informacij iz scenarija izpostavljenosti	9
6. KJE POISKATI DODATNE SMERNICE IN DRUGE USTREZNE INFORMACIJE?	9

1. Uvod

Strnjene smernice vsebujejo jedrnat in preprost uvod v zvezi z obveznostmi, povezanimi s pripravo in predložitvijo varnostnega lista (VL) v skladu s členom 31 in Prilogo II k Uredbi (ES) št. 1907/2006 (uredba REACH), kakor je bila spremenjena zlasti z Uredbo Komisije (EU) št. 2015/830. Opisujejo povzetke glavnih načel v zvezi s pripravo varnostnega lista in zahteve, ki jih morajo upoštevati dobavitelji snovi in zmesi, da izpolnijo obveznost predložitve varnostnih listov svojim strankam.

Te strnjene smernice so namenjene predvsem vodstvenim delavcem in nosilcem odločanja v podjetjih, ki dobavljajo kemične snovi v Evropskem gospodarskem prostoru¹ (EGP), zlasti v podjetjih, ki se uvrščajo v kategorijo malih in srednje velikih podjetij. Pomagajo razumeti, kaj se pričakuje od oseb, odgovornih za pripravo varnostnih listov za snovi in zmesi, ter pomembno povezavo med informacijami v varnostnem listu in obveznostmi v skladu z zakonodajo o varstvu delavcev. Na podlagi teh razlag se lahko odločite, ali je treba prebrati tudi celotne *Smernice za pripravo varnostnih listov*. Upoštevajte, da informacije v strnjenih smernicah niso zadostne za osebe, odgovorne za pripravo varnostnega lista; tem osebam odločno priporočamo, da preberejo celotne smernice.

Ta dokument pomaga tudi prejemnikom varnostnih listov, da bolje razumejo, kaj lahko pričakujejo in kako naj obravnavajo prejete informacije.

Podjetjem s sedežem zunaj EGP, ki izvažajo svoje izdelke v EGP, lahko te strnjene smernice pomagajo razumeti zahteve glede varnostnih listov in obveznosti, ki jih morajo izpolniti njihovi predstavniki in stranke v EGP.

¹ Evropski gospodarski prostor sestavljajo Islandija, Lihtenštajn, Norveška in 28 držav članic EU.

2. Osnovne informacije

2.1 Varnostni list (VL)

Varnostni listi (VL) so uveljavljen in učinkovit mehanizem za sporočanje ustreznih varnostnih podatkov po dobavni verigi navzdol. Uporabljajo se za snovi in zmesi, ki ustrezajo posebnim merilom za razvrstitev. Zahteve glede varnostnih listov so se uporabljale že pred začetkom veljavnosti uredbe REACH, vendar je uredba REACH te zahteve določila natančneje.

Prvotne zahteve, ki so bile vključene v uredbo REACH, so se pozneje dodatno prilagodile, da upoštevajo pravila globalno usklajenega sistema za razvrščanje in označevanje kemikalij (GHS)² glede varnostnih listov in izvajanje uredbe CLP³.

Varnostni list mora vsebovati celovite informacije o snovi ali zmesi, ki se uporablja v poklicnem ali industrijskem okolju. Je vir informacij glede nevarnosti za okolje in zdravje ter varnostnih ukrepov.

Vsebina in oblika varnostnih listov v državah članicah EGP sta določeni v Prilogi II k uredbi REACH. Varnostni list mora biti v skladu z mednarodnim dogovorom razdeljen na 16 oddelkov in ga je treba predložiti v uradnem jeziku ene ali več držav članic, v katerih je snov ali zmes dana v promet.

Upoštevati je treba, da je bila Priloga II k uredbi REACH spremenjena in da velja za izvajanje posameznih zahtev posebno prehodno obdobje. To pomeni, da se lahko varnostni listi, ki so bili kateremu koli prejemalec predloženi pred 1. junijem 2015, pod določenimi pogoji še naprej uporabljajo in jih do 31. maja 2017 ni treba uskladiti z različico iz Priloge k Uredbi (EU) 2015/830. Več informacij o tem najdete v celotnih *Smernicah za pripravo varnostnih listov*.

2.2 Kdo mora pripraviti varnostni list?

Običajno varnostni list najprej pripravi proizvajalec, uvoznik ali edini predstavnik (ali druga oseba v njihovem imenu), vendar zahteve uredbe REACH v zvezi s predložitvijo varnostnih listov veljajo za vsako stopnjo dobavne verige. Dobavitelj snovi ali zmesi, ki izpolnjuje posebne pogoje, mora predložiti varnostni list za to snov ali zmes ne glede na svoj položaj v dobavni verigi. Pri pripravi varnostnega lista mora vsak od udeležencev dobavne verige preveriti ustreznost varnostnega lista, ki ga je predložil njihov dobavitelj, in z uporabo vseh ustreznih informacij pripraviti svoj varnostni list.

Vsak udeleženec mora v predloženem varnostnem listu zagotoviti točne informacije.

Upoštevati je treba, da je za pripravo kakovostnega varnostnega lista potrebno izčrpno poznavanje različnih področij, saj varnostni list zajema veliko različnih vidikov glede lastnosti snovi ali zmesi, zdravja in varnosti pri delu, varnosti med prevozom in varstva okolja. Uredba REACH določa, da mora varnostni list pripraviti „pristojna“ oseba, vendar ne navaja natančne opredelitve pojma „pristojna“ v zadevnem kontekstu. Odgovorna oseba mora informacije morda pridobiti iz različnih notranjih ali zunanjih virov, pri čemer mora še vedno zagotoviti skladnost varnostnega lista.

² Popravljen različica je na voljo na naslovu: http://www.unece.org/trans/danger/publi/ghs/ghs_welcome_e.html

³ Uredba (EU) št. 1272/2008.

2.3 Varnostni listi in uredba REACH

Uredba REACH je v veliki meri ohranila tradicionalno strukturo in obliko iz predhodne zakonodaje. Vendar je uvedla nekatere pomembne spremembe, katerih cilj je zagotoviti večjo kakovost in celovitost informacij, ki se posredujejo po dobavni verigi navzdol.

Ena od pomembnejših novosti, ki jih je treba upoštevati, temelji na zahtevi iz uredbe REACH, v skladu s katero je treba snovi registrirati, če se proizvajajo in uvažajo v količinah, ki presegajo 1 tona na leto. Informacije v varnostnem listu, ki zadevajo registrirane snovi, morajo biti skladne z informacijami iz registracijske dokumentacije. Kadar morajo registracijski zavezanci ali nadaljnji uporabniki pripraviti poročilo o kemijski varnosti (CSR) in je zato potrebna priprava scenarija izpostavljenosti, morajo v priložo k varnostnemu listu dodati tudi ustrezni(-ne) scenarij(-e) izpostavljenosti.

Nadaljnji uporabniki morajo pri pripravi svojih varnostnih listov upoštevati ustrezne informacije v zvezi s scenarijem izpostavljenosti, ki so jih prejeli od dobaviteljev. Dobavitelji zmesi imajo na voljo več možnosti za sporočanje ustreznih podatkov o varni uporabi zmesi. Zadevne možnosti so opisane v poglavju 5.1 teh strnjenih smernic, bolj podrobno pa v celotnih *Smernicah za pripravo varnostnih listov*.

3. Za katere proizvode je potreben varnostni list?

3.1 Obvezna predložitev varnostnega lista brez predhodne zahteve

Uredba REACH določa posebna merila glede tega, kdaj je treba za snov ali zmes predložiti varnostni list. Varnostni list je treba predložiti za snov ali zmes, ki izpolnjuje kriterije za razvrstitev kot nevarna na podlagi kriterijev iz uredbe CLP (Uredba (ES) št. 1272/2008).

Poleg tega obveznost predložitve varnostnega lista velja tudi za snovi, ki se v skladu s Prilogo XIII k uredbi REACH obravnavajo kot obstojne snovi, snovi, ki se kopičijo v organizmih, in strupene snovi (PBT) ali zelo obstojne snovi in snovi, ki se lahko kopičijo v organizmih (snovi vPvB), ter za snovi s seznama kandidatnih snovi, ki bodo morda dodane na seznam snovi, za katere je potrebna avtorizacija⁴. Upoštevati je treba, da se seznam kandidatnih snovi redno posodablja in se nanj dodajajo nove snovi.

3.2 Obvezna predložitev varnostnega lista na zahtevo

Ko snov ali zmes ne izpolnjuje kriterijev⁵ za razvrstitev kot nevarna, dobavitelju ni treba predložiti varnostnega lista za to snov ali zmes. Vendar lahko kupec, če zmes vsebuje razvrščene snovi, snovi, ki so PBT ali vPvB, ali snovi, vključene na seznam kandidatnih snovi, v tolikšni meri, da so presežene mejne vrednosti iz uredbe REACH, ali snovi, za katere obstajajo omejitve izpostavljenosti⁶ na delovnem mestu na ravni Skupnosti, upravičeno zahteva varnostni list, dobavitelj pa ga mora predložiti.

Samo nadaljnji uporabnik (industrijski ali poklicni uporabnik)⁷ ali distributer⁸ ima pravico, da zahteva varnostni list za zmes, ki izpolnjuje zgoraj navedene kriterije.

⁴ Za več informacij o seznamu kandidatnih snovi in postopku avtorizacije glejte posebno spletišče agencije ECHA echa.europa.eu/web/guest/regulations/reach/authorisation/the-candidate-list.

⁵ Upoštevajte, da se od 1. junija 2015 to nanaša tudi na kriterije za razvrstitev zmesi kot nevarne v skladu z uredbo CLP.

⁶ Ustrezen vir informacij je spletna stran o mejnih vrednostih za poklicno izpostavljenost v okviru spletišča Evropske agencije za varnost in zdravje pri osha.europa.eu/en/topics/ds/exposure_limits.

⁷ Določeno v skladu z uredbo REACH (člen 3(13)).

⁸ Določeno v skladu z uredbo REACH (člen 3(14)).

3.3 Informacije, ki jih je treba predložiti širši javnosti

Kadar se nevarne snovi ali nevarne zmesi ponujajo ali prodajajo širši javnosti, ni treba predložiti varnostnega lista. Vendar mora dobavitelj, kadar želi uporabiti to izjemo, predložiti zadostne informacije, ki „*uporabnikom omogočajo sprejetje vseh potrebnih ukrepov glede varovanja zdravja ljudi, varnosti in okolja*“. Uredba REACH ne določa, kako je treba predložiti te informacije za zagotavljanje varnosti, zato lahko dobavitelj sam izbere najustreznejši način glede na primer in prejemnika (npr. z označevanjem proizvodov ali priloženimi gradivom k proizvodu).

3.4 Proizvodi, za katere varnostni list ni potreben

Za nekatere zmesi določa uredba REACH izvzetje iz splošne obveznosti predložitve informacij iz naslova IV „Obveščanje v dobavni verigi“, vključno s predložitvijo varnostnega lista. Zmesi, za katere se uporablja tako izvzetje, so zmesi v končni obliki, ki so namenjene končnemu uporabniku in ki spadajo v posebne kategorije, za katere obstajajo drugi zakonodajni akti, zato se je treba izogniti prekrivanju z zahtevami uredbe REACH (npr. zdravila, kozmetični izdelki, živila in krma).

Nekatere snovi ne spadajo na področje uporabe uredbe REACH (radioaktivne snovi, snovi pod carinskim nadzorom, neizolirani intermedii, izdelki med prevozom po železnici, cesti, celinski plovni poti, morju ali zraku itd.) in zato obveznosti glede varnostnega lista prav tako ne veljajo.

4. Kdaj in kako je treba predložiti varnostni list?

Varnostni list je treba predložiti brezplačno, najpozneje takrat, ko se snov ali zmes prvič dobavi. Predloži se lahko v papirni ali elektronski obliki. V vsakem primeru mora dobavitelj varnostni list dejansko predložiti prejemniku. To pomeni, da ni dovolj, če na primer samo omogoči dostop do varnostnega lista prek spletne strani.

Pri naslednjih dobavah istemu prejemniku ni treba predložiti dodatnih kopij varnostnega lista, razen če je varnostni list spremenjen. Vendar je treba varnostni list takoj posodobiti, ko so na voljo določene nove informacije. Uredba REACH določa informacije, v zvezi s katerimi mora dobavitelj ob njihovi pridobitvi obvezno posodobiti varnostni list. To so informacije, ki vplivajo na ukrepe za obvladovanje tveganj, informacije o nevarnostih, o dodeljeni ali zavrtni avtorizaciji ali o uvedbi omejitve. Dobavitelj lahko kadar koli prostovoljno posodobiti varnostni list zaradi drugih razlogov. Posodobljene informacije je treba predložiti tudi vsem predhodnim prejemnikom, katerim je bila snov ali zmes dobavljena v preteklih 12 mesecih.

5. Katere informacije je treba vključiti v varnostni list?

Priloga II k uredbi REACH določa 16 oddelkov in pododdelkov, ki jih je treba vključiti v strukturo varnostnega lista, ter vsebino vsakega razdelka.

Določeno je prehodno obdobje, da bi se omogočil neoviran prehod na vključitev informacij, ki temeljijo na uredbi CLP. Posamezne določbe na primer določajo, da je treba informacije o razvrščanju in označevanju ter ugotovljenih sestavinah snovi ali sestavinah zmesi navesti v varnostnem listu.

Od 1. junija 2015 je treba za snovi in zmesi na varnostnem listu (kot tudi na oznakah) navesti le informacije o razvrščanju v skladu z uredbo CLP. Za varnostne liste (in označitve) za snovi in zmesi, ki so bile v prometu že pred 1. junijem 2015, veljajo prehodne določbe. Vendar pa

morajo informacije na varnostnem listu vedno ustrezati tistim na oznaki.

V celotnih *Smernicah za pripravo varnostnih listov* je na voljo več navodil v zvezi z izvajanjem v tem prehodnem obdobju.

Pri pripravi varnostnega lista je treba upoštevati, da je treba v ustreznem oddelku ali pododdelku varnostnega lista, v katerem niso uporabljeni točni podatki ali podatki niso na voljo, to jasno navesti, saj varnostni list ne sme vsebovati praznih pododdelkov. Razlog za to, da niso navedene vse potrebne informacije, mora biti utemeljen. Ker mora varnostni list omogočati uporabnikom, da sprejmejo potrebne ukrepe za zaščito zdravja ljudi, varnost na delovnem mestu in zaščito okolja, informacije, ki jih je treba navesti v varnostnem listu, ne smejo biti obravnavane kot zaupne za namene sporočanja informacij v dobavni verigi.

5.1 Vključevanje informacij iz scenarija izpostavljenosti

Eden od glavnih konceptov, ki ga uvaja uredba REACH in vpliva na varnostne liste, je koncept scenarija izpostavljenosti. Vsak udeleženec, ki mora pripraviti CSR, vključno s scenariji izpostavljenosti, mora priložiti varnostnemu listu ustrezne scenarije izpostavljenosti. V scenariju izpostavljenosti je opisano, kako se snov varno proizvaja ali uporablja (tj. za zagotavljanje zaščite zdravja ljudi in okolja), pri čemer se mora nanašati na vse načine uporabe, navedene v samem varnostnem listu. Scenariji izpostavljenosti dejansko dopolnjujejo informacije iz glavnega dela varnostnega lista. Zato je treba scenarij izpostavljenosti obravnavati skupaj z varnostnim listom, pri čemer morata biti usklajena. Zelo pomembno je, da dobavitelj predstavi informacije tako, da jih neposredni nadaljnji uporabnik, ki mora oblikovati, izvajati in priporočiti ustrezne ukrepe vsem nadaljnjim uporabnikom, brez težav razume.

Nadaljnji uporabniki in drugi udeleženci, ki morajo predložiti varnostni list za snov ali zmes, vendar se od njih ne zahteva, da pripravijo CSR, morajo pri pripravi svojih varnostnih listov upoštevati in vključiti ustrezne informacije za varno uporabo na podlagi scenarijev izpostavljenosti, ki jih prejmejo od dobaviteljev. To storijo tako, da varnostnemu listu priložijo ustrezne scenarije izpostavljenosti, da vključijo ustrezne informacije o izpostavljenosti v glavni del varnostnega lista (tj. v oddelke od 1 do 16 varnostnega lista) ali da priložijo informacije o varni uporabi zmesi, ki temeljijo na scenarijih izpostavljenosti sestavin snovi. Za vsak primer posebej je treba po temeljitem premisleku izbrati najustreznejšo možnost. Upoštevati je treba, da posamezne možnosti niso enako primerne za vse prejemnike, saj morajo ti prejeti le informacije, ki so zanje pomembne. Več podrobnih informacij o tem je na voljo v poglavju 2.23 in Prilogi II k celotnim smernicam ter v *Smernicah za nadaljnje uporabnike agencije ECHA*.

Nasprotno kot velja za varnostne liste, oblika za scenarije izpostavljenosti ni določena s pravnim besedilom. Eno od orodij, ki so na voljo za podporo, je orodje za pripravo ocene kemijske varnosti in poročila o kemijski varnosti (Chesar⁹), ki izdelava scenarije izpostavljenosti v takšni obliki, da se lahko priložijo varnostnemu listu.

6. Kje poiskati dodatne smernice in druge ustrezne informacije?

V teh strnjenih smernicah sta na voljo povzetek in kratko pojasnilo glavnih načel, ki zadevajo pripravo varnostnih listov v skladu s členom 31 in Prilogo II k uredbi REACH. Vendar je zelo priporočljivo, da osebe, ki dejansko pripravljajo varnostne liste, preberejo celotne *Smernice za pripravo varnostnih listov*, da bodo izpolnjene vse zahteve za sporočanje informacij. Smernice so na voljo na

⁹ Na voljo na spletišču chesar.echa.europa.eu.

echa.europa.eu/web/guest/guidance-documents/guidance-on-reach.

Celotne Smernice za pripravo varnostnih listov vsebujejo več podrobnih informacij o vsebini vsakega oddelka varnostnega lista in o posebnih primerih ter nekaj primerov vnosov v pododdelke. Nekatere podrobnejše in pomembne informacije so na voljo tudi v naslednjih dokumentih in spletnih straneh:

- e-vodnik za varnostne liste agencije ECHA: <http://view.pagetiger.com/ECHAeGuide1-1/Issue1>
- podatkovna zbirka agencije ECHA za registrirane snovi: echa.europa.eu/web/guest/information-on-chemicals/registered-substances;
- popis razvrščanja in označevanja agencije ECHA: echa.europa.eu/web/guest/information-on-chemicals/cl-inventory-database;
- *Smernice za nadaljnje uporabnike* agencije ECHA: echa.europa.eu/web/guest/guidance-documents/guidance-on-reach;

EVROPSKA AGENCIJA ZA KEMIČALIJE
ANNANKATU 18, P.O. BOX 400,
FI-00121 HELSINKI, FINSKA
ECHA.EUROPA.EU